

“Məqsədim Kanada universitetlərində dərs deməkdir”

Yeganə Cəfərova: “Getdiyim gündən yaratdığım siniflərlə diaspor fəaliyyətinə dəstək olmağa çalışmışam”

Onu tanıyanlar deyirlər ki, məsləhətlərini, tövsiyələrini heç kimdən əsirgəmir. Təkcə tələbələrə deyil, Kanadanın Ontario vilayətinə emiqrasiya edən azərbaycanlılara, orada təhsil alan tələbələrə əlindən gələni köməyi göstərir. Azərbaycanın adının tanınması, həqiqətlərimizin dünyaya yayılması istiqamətində gördüyü işlərin də sayı-hesabı yoxdur. 15 ildir ki, Kanadada yaşayan Yeganə Cəfərova 2014-cü ildən Torontonun Ontario vilayətinin “Pharma-Medical Science”, 2018-ci ildən isə “Canada” kolleclərində məktəbəqədər təhsil işçilərinə ümumfənlər üzrə tədrisin metodikasından mühazirələr oxuyur.

Bakıda olduğu günlərdə “Kaspi”nin redaksiyasında da qonaq olan Yeganə xanım Vətənimiz adına görülməyəcək yeni işlərdən, hədəflərindən də söhbət açdı.

“GERİYƏ YOL YOXdUR...”

- Kanadada “Ən yaxşı müəllim” adına layiq görülməyinizin kökündə yaqın ki, gərgin zəhmət, işinizə sonsuz həvəs dayanır.

- Ontario Kolleclər Assosiasiyası mənə bu ada layiq görüb. Sevindirici haldır ki, 500 kollecdə çalışan müəllimlərin içərisindən seçilən 7 müəllimdən biri də mən oldum. “Pharma-Medical Science” kollecinə “İlin ən yaxşı müəllimi” seçildim. Torontoda kolleclər çoxdur və hər birində ən azı 100 müəllim çalışır. Təbii ki, bu, mənim üçün böyük sevincdir. Kanadaya təzə getdiyim vaxtlarda Azərbaycan dili sinfi ilə bərabər, özəl uşaq bağçası yaratmışdım. Çətin tərbiyə olunan, qüsurlu uşaqlarla çox işlədim. Həmin bağça şəhər bələdiyyəsinin nəzdində yerləşirdi. 13 saat onlarla işləyirdim, gecələr də dərsə gedirdim. Çox yorulurdum. Ancaq məqsədimə çatmaq üçün çalışdım. Özüm üçün bir deiz yaratmışdım: “Geriye yol yoxdur”. Riyaziyyat-informatika fakültəsini bitirdiyim üçün məhdudiyyətlər vardı. Bakıda da işləyə bilməmişdim, müharibə dövrünə düşmüşdü. Kurs keçdikdən sonra 10 il bağçada işlədim. Təhsilin hansısa şöbəsində olmağı qərara aldım. Hazırda əsas hədəfim yerli universitetdə dərs deməkdir. O pilləyə yüksəlməliyəm ki, Azərbaycan adına bir iş görə bilim. Yəni bir azərbaycanlı kimi mənim də səsim çıxsin. Çünki hara gediriksə orada ermənilərdir.

- Bir az geriye qayıdaq. Uşaq bağçasındaki fəaliyyətiniz nə ilə fərqlənirdi? Çətin tərbiyə olunan uşaqlarla iş metodunuz da maraqlıdır.

- Kanadada bağça sistemi ev bağçalarından başlayır. Mən bağçanı açandan sonra bu tip uşaqlarla dil tapma bildiyimə əmin oldular. Başqa bağçaların qəbul etməyi qüsurlu uşaqları mənim yaratdığım bağçama gətirirdilər. Artıq təcrübəm artmışdı. Müşahidə edirdim ki, 7-8 bağçanı gəzən bir uşaq bir həftə ərzində mənim bağçamda dəyişirdi. Belə uşaqlarla işləmək xüsusi metod tələb edir. Uşaq ağlayır və ya dəcəllik edirsə, bunun arxa-

sında hansısa bir səbəb dayanır. Biz həmişə uşağın dəcəlliyini cəzalandırır, “ağlama, sus” deyirik. Ancaq onun problemini həll etmirik. Mənsə uşağın nə üçün belə hərəkət etdiyinin səbəbini bilmək üçün həmin problemləri axtarıb tapırıq. Bəzən valideyni də onları başa düşür. Nəticədə uşaqlar aqressiv olurlar. O, problemi həll edincə uşaq dəyişməyə başlayır. Bu, bir gün yox, uzun müddət davam edən prosesdir. Kanadada gündəlik adı məktəblər, həmçinin problemlə uşaqların oxuduğu məktəblər var. Problemlə uşaqların oxuduğu məktəblərin sayı o biri məktəblərin sayından çoxdur. Əgər uşaq çox aqressivdirsə bir sinifdə 4, az aqressivdirsə 6 uşaq oxuyur. 6 uşaq olanda 3 müəllim, 4 uşaq olanda isə 2 müəllim işləyir. Çətin tərbiyə olunan uşaqların məktəbi fərqli yerlərdə olur. Onları avtobus aparıb-gətirir. Azərbaycan dili dərsi keçdiyim məktəb 8-ci sinif qədərdir. Mən

həmin kollece marağı çoxaldır və orada daha çox oxumaq istəyən olur. Kolleclər Assosiasiyası da hansı fakültənin tələbələrini daha çox iş tapmasına diqqət yetirir. Tələbə bir növ müəllimin fəaliyyətini nümayiş etdirir. Təhsil şöbəsindən tələbələrimin uğurla iş tapmasının səbəbi ilə maraqlanaraq “öz qısa hekayəni yaz” deyə təklif etdilər. Hekayəm qəbul olundu və mənə sertifikat və təbrik məktubu göndərdilər. Beləliklə, 2018-ci il üçün “Ən yaxşı müəllim” adına layiq görüldüm. Kollece tələbələr axını çoxaldı. Məni başqa kolleclərə də dəvət etdilər. İndi mən müəllimlərə də, onların köməkçilərinə də dərs keçirəm.

GƏLİN, MƏKTƏBİMİZİ YARADAQ!

- Ana dili sinfinizin fəaliyyəti də diqqət çəkir. Emmiqrasiya edən azərbaycanlılar bu sinifə marağ göstərirlermi?

başlayanda orada belə sinif yox idi, ancaq indi 15 aqressiv uşağın təhsil aldığı sinif var. Bu cür uşaqların sayı artır. Müəllimlər də gərək o cür uşaqlarla rəftar etməyi bacarsın. Onlarla işləmək çox çətin dir. Sadəcə, müəllim düzgün anlayanda həmin uşaqlarla düzgün rəftar etmək olur. Uşaqlar görəndə ki, sən onları başa düşürsən, həmin aqressiv hərəkətləri daha etmirlər.

Mən öz təcrübəmi bölüşmək üçün Ontario Təhsil Şöbəsinə müraciət etdim. Məni bir kollece dəvət etdilər. Orda bağçalar üzrə qanunun müddəaları dəyişmişdi. Bütün kolleclərə icazə vermişdilər ki, tərbiyəçi köməkçiləri diplom proqramları ilə işləsinlər. Mənim kollecdə dərs demək təcrübəm yox idi. Ona görə kollece üçün özüm sistem qurdum. İyulun 25-də həmin kollecdə dərs deməyimin 5 ili tamam olacaq. Kanada dövləti kolleclərində oxumaq üçün tələbələrə pul ayırır. Və istəyir ki, həmin pul itməsin. Yeni işləsinlər, dövlətə vergi ödəsinlər. Mənim mühazirələrimdən iki kitab hazırlayıblar. O kitabları oxuyan tələbə artıq həmin sistemi başa düşür. Birinci buraxılışda tələbələr 100 faiz işlə təmin olundular. Tələbənin uğuru müəllimin adını da tanıdır. Bu tanıtım isə

- 13 ildir ki, Torontoda Azərbaycan dili sinfimiz fəaliyyət göstərir. Yay məktəbində 3 həftə gündəlik dərslərimiz olacaq. Təhsil şöbəsi adətən hər həftənin şənbə günləri dil dərslərinə yer verir. Bu dərslər həftədə bir dəfə, 2 saat yarım keçirilir. Biz bayram günləri və tətil günləri istisna olmaqla dərsi tədris edirik. Təhsil şöbəsi təklif edir ki, uşaqlar çox olarsa siniflərin sayını artıraraq. Bu isə orada yaşayan azərbaycanlıların dili necə sevməsindən və uşaqlarına aşılamağından asılıdır. Biz xaricdə yaşayan heç kəsi buna məcbur edə bilmərik. Uşağın da marağı olmalıdır. Məcburiyyət olanda uşaq gəlmək istəmir. Bunun üçün uşaqda marağ yaratmaq, dili nə cür öyrənməyin lazımlığını onlara aşılamaq lazımdır. Uşaqlar dili sevməlidirlər ki, öyrənsinlər. Bəziləri “Mən Kanadada yaşayıram, Azərbaycan dili nəyimə lazımdır?” - deyə düşünür. Keçən il az qala sinfimiz bağlandı. O vaxt iordaniyalı xristian öz uşaqlarını sinfimizə yazdırdı ki, bağlanmasın. Sonra uşaqların sayı 32-yə çatdı.

Mən onlara “Gəlin, məktəbimizi yadaq” deyirəm. Çünki orada azərbaycanlılar da, uşaqları da çoxdur. Uşaq sərbəst

qalanda diqqətdən kənarlaşa, xoşa gəlməyən vərdişlərə meyillənə, öz milliyini itirə bilər. Bu baxımdan, Ana dili məktəbinin yaradılması və azərbaycanlı uşaqların ora cəlb edilməsi çox vacibdir. Kanadada başqa millətlərin, o cümlədən ermənilərin çoxsaylı məktəbləri var. O cümlədən çoxlu erməni uşaq bağçaları var. Bizim də maliyyəmiz olsa, belə məktəblər və uşaq bağçaları açmaqla.

HƏR BİR MİLLƏT BİR-BİRİNİ DƏSTƏKLƏYİR

- Mediadan, sosial şəbəkələrdən də izləyirəm: diaspor fəaliyyətində də yaqından iştirak edirsiniz. Ümumiyyətlə, Kanadada azərbaycanlıların təşkilatlanması işi hansı səviyyədədir?

- Mən Kanadaya getdiyim gündən yaratdığım siniflərlə diaspor fəaliyyətinə dəstək olmağa çalışmışam. Ölkəmiz adına keçirilən bütün işlərdə həmişə maddi və mənəvi dəstəyimi göstərmişəm. Əsas məqsədimiz Azərbaycanı tanıtmadır. Hazırda Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi bu istiqamətdə fəaliyyətini genişləndirib. Diaspor hərəkəti güclənir. Biz də harada olmağımızdan asılı olmayaraq, bir-birimizə dəstək göstərməliyik. Xaricdə də gərək elə birləşək ki, gördüyümüz işlərin effekti olsun. Nədənə, kimdənə inciklik varsa unutmaq, ölkə haqqında düşünmək, məsələlərə şəxsi nöqteyi-nəzərdən yox, milli nöqteyi-nəzərdən baxmaq lazımdır. Mən xüsusən gənclərlə bu istiqamətdə iş aparmağa çalışıram. Vatterloo Universitetinin professoru İlham Axundovla da Ontario ştatında təhsil alan azərbaycanlı tələbələrini bir araya gətirməklə bağlı söhbətlərimiz olub. Hər kəs öz sahəsində çalışıb Azərbaycanı tanıtmaya, həqiqətlərini yaymağa çalışmalıdır. Kim Azərbaycan adına yaqın bir iş görərsə, mən orada varam. Mən bu işlərdən yorulmuram. Toplaşmağa yerimiz olmadığı üçün bir-birimizin evində yığış müzakirələr aparırıq. Kanadada 18-ə yaqın diaspor təşkilatı var. Onların ümumi bir qurumu olsa da, birlikdə iş görmək hələ ki, o qədər də alınmır. Azərbaycanın təbliğatı ilə bağlı işlərə ehtiyac var. Mən orada olan azərbaycanlılara “öz biznesinizi yaradın” deyə tövsiyə edirem. Məsələn, Torontoda Azərbaycan şirniyyatı mağazası yoxdur. Bu əyalət azərbaycanlıların ən çox cəmləşdiyi yerdir. Həmçinin milli restoranımız yoxdur. Dəfələrlə restoran açılıb-bağlanıb. Ruslar, türklər, iranlılar, çinlilər, italyanlar və b. emiqrantlar əsasən ümumi mağazadan deyil, özlərinin işlətdikləri mağazalardan mal alırlar. Bizim isə öz mağazamız olmadığı üçün həmin mağazalara üz tuturuq. Bir dəfə mağazaların birində Azərbaycan paxlavası gördüm. Üstündə “erməni paxlavası” yazılmışdı. Administrasiya çağıraraq narazılığımı bildirdim: “Siz öz paxlavanızı gətirin, adını “Azərbaycan paxlavası” yazmaq” dedi. Biz gərək ölkəmizi sevdiklərimizi elə nümayiş etdirək ki, Kanada hökuməti də bizim arxamızda dursun. Hər bir millət bir-birini dəstəkləyir. Biz tək özümüzü dəstəkləməklə iş irəli getməyəcək. Gərək elə edək ki, başqa xalqlar da bizi dəstəkləsin.

Söhbətəşçi

Tərənə Məhərrəmov